

*The Borrowed
Gaze / Variations
GTB #4.*

ODE AAN DE VRIJGEVOCHTEN VROUW

HET WERK VAN KARIN HANSSEN IS EVEN MOOI ALS KRACHTIG. ZE SCHILDEERT VROUWEN VANUIT VROUWELIJK PERSPECTIEF EN VESTIGT DE AANDACHT OP DE VAAK NOG BROZE VRIJHEID DIE ZE HEBBEN VERWORVEN. EXPOSITIE *RETURNING THE GAZE* IN KUNSTHAL HELMOND IS EEN WARE EYEOPENER.

Van links naar rechts: *Iran, London, Afghanistan.*
Onder: *The Thrill of it All.*

Het was gewoon een komische film uit de jaren zestig. Eentje met Doris Day in de hoofdrol, ogenschijnlijk niets bijzonders. Maar voor de Belgische kunstenaar Karin Hanssen (58) vormde *The Thrill of it All* een mijlpaal in haar werk. 'De film gaat over een vrouw die carrière maakt in de reclame en succesvoller wordt dan haar man. Maar haar ambities ondermijnen zogenaamd de stabiliteit van het gezin, dus ze moet ze opgeven. En dat gegeven werd opgediend in een humoristische saus,' vertelt Hanssen. 'Die film raakte mij. Hij was zeer aangenaam om naar te kijken, maar bezat een zeer giftige boodschap. Alles is prachtig in beeld gebracht. Doris Day gaat perfect gekleed, met onberispelijke make-up. Maar ze mag geen carrière

de lucht lijkt te zijn. Die foto's vormden de basis voor veel van haar schilderijen.

SUBTIEL CHOQUEREND

'Het onschuldige beeld fascineert mij, omdat dat zo makkelijk misbruikt kan worden', legt ze uit. 'Ik noem het de appel van Sneeuwitje. Hij ziet er heerlijk uit, maar hij zit vol vergif. Die onschuldige beelden zijn gevaarlijk, omdat mensen ze zonder argwaan aanvaarden. Rechts-extremistische partijen in Europa bedienen zich bijvoorbeeld van beelden van gelukkige gezinnetjes. En om u een nieuwe slaapkamer aan te smeren, gebruikt de reclamewereld beelden die geluk en onschuld uitstralen. Ik ben me gaan concentreren op dit soort foto's en wat me het meest interesseert is hoe vrouwen daarop worden uitgebeeld. De positie van de vrouw is een belangrijk thema voor mij.'

Dat thema staat dan ook centraal op de tentoonstelling *Returning the gaze* in Kunsthal Helmond, waarop ongeveer honderd werken van Karin Hanssen te zien zijn. Schilderijen, maar ook tekeningen. Het werk van Hanssen roept onder meer associaties op met dat van de Amerikaanse kunstenaar Edward Hopper - vanwege een vergelijkbare stijl en omdat ze mensen uitbeeldt in ogenschijnlijk alledaagse situaties die tegelijkertijd iets raadselachtigs hebben. Maar daar houdt de vergelijking abrupt op, want bij Hanssen bekijken we de werkelijkheid vanuit een vrouwelijke blik.

Een voorbeeld daarvan is de serie schilderijen van vrouwen die over straat lopen - ogenschijnlijk gewone beelden van vrouwen in de publieke ruimte. Hanssen: 'Toch zitten er choquerende beel-

den maken. Hou je mond en wees mooi - dat was de essentie.' Door die ogenschijnlijk onschuldige film ging Hanssen zich interesseren voor andere onschuldige beelden: kiekjes uit de jaren vijftig, zestig en zeventig van situaties waarin geen vuiltje aan

'HET
BEDRIEGLIJK
ONSCHULDIGE
BEELD
FASCINEERT MIJ'

California.

**Van links
naar rechts:**
*The Borrowed
Gaze / Variations*
GTB #7, #10
en #8.

*De Vaderlijke
Vermaning
ofwel Galante
Conversatie*
van Gerard ter
Borch.
Onder:
Istanbul.

den tussen, maar dat zie je niet meteen. Pas als je de titels van de werken leest, merk je dat er iets aan de hand is. Er zitten namelijk schilderijen tussen die zijn gebaseerd op foto's van vrouwen in Iran, Irak en Afghanistan in een tijd dat zij nog vrij over straat konden zonder dat dat werd geïmagineerd. Die beelden plaats ik tussen beelden van vrouwen in Europa en de VS.'

BEWEGINGSVRIJHEID

'Ik heb die vrouwen ook op een heel snelle en vluchtige manier geschilderd. Ik wil daarmee zeggen dat het nog maar een heel recent fenomeen is dat de vrouw een plaats mag innemen in de publieke ruimte. Dat we die verworvenheid moeten koesteren, omdat die kwetsbaar is en overal ter wereld bedreigd wordt. Dit werk is voor mij de essentie van een zoektocht van vele jaren. Het is een ode aan de vrijgevochten vrouw.' Op de tentoonstelling hangen ook schilderijen waarvoor Hanssen zich liet inspireren door zeventiende-eeuwse kunst. Het gaat om het schilderij *De Vaderlijke Vermaning* ofwel *Galante Conversatie* van Gerard ter Borch. Het interessante van dat schilderij is volgens Hanssen, dat je het op twee manieren kunt uitleggen. 'Je ziet een vrouw op de rug die luistert naar wat een man tegen haar zegt. Het kan een hoffelijk gesprek zijn, maar het kan ook een bordeelscène zijn. Dit schilderij geeft twee verschillende boodschappen af: de ene boodschap is bedoeld voor de mannelijke

kijker, de andere voor de vrouwelijke. Mannen kunnen bij dit schilderij genieten van een prostituee in een bordeelscène, maar voor vrouwen gaat het om een galante dame, een statische figuur in een keurslijf, die hun tot voorbeeld dient. Ik heb tien nieuwe varianten op dit schilderij vervaardigd en die hangen in dezelfde ruimte als de schilderijen van de dynamische vrouwen op straat. Omdat het probleem van alle tijden is: in de zeventiende eeuw was het huis de plek waar de vrouw zich diende op te houden. Maar bewegingsvrijheid is ook tegenwoordig nog niet volledig vanzelfsprekend voor vrouwen.'

KUNST VAN VROUWEN

Hanssen maakt zich ook sterk voor de positie van vrouwelijke kunstenaars. Zo richtte ze in 2011 een databank op van in België woonachtige vrouwelijke kunstenaars, om meer aandacht voor hun werk te vragen. 'Ik zag om me heen dat vrouwelijke kunstenaars in België minder kansen kregen dan mannelijke en ik wilde ze zichtbaar maken. Het probleem loste zich namelijk niet vanzelf op en daarom dacht ik: ik moet iets ondernemen, anders gebeurt er niets. Ik stuur de informatie uit mijn databank jaarlijks naar museumdirecteuren en curatoren, degenen die beslissingen nemen over wat er in musea te zien is. Ik maak me daarmee niet altijd geliefd, ik vermoed dat ik er ook kansen door heb gemist. Maar ja, ik doe dit niet voor mezelf. De laatste tijd merk ik dat mensen me beginnen te kennen en dat sommigen me er zelfs om respecteren. Zo confronteerde ik nog niet zo lang geleden een kunsttijdschrift ermee dat op slechts tien procent van hun covers vrouwelijke kunstenaars stonden. Ze hebben hun beleid toen aangepast. Langzaam wordt het klimaat voor vrouwelijke kunstenaars beter. En ik hoop dat ik mijn steentje daaraan heb bijgedragen.' □

RETURNING THE GAZE

KUNSTHAL HELMOND, TOT EN MET 10 JUNI.
Van 22 juni tot en met 31 augustus is de tentoonstelling te zien in kunsthall De Garage in Mechelen. Daar wordt ook het boek *Returning the Gaze* (Stockmans Uitgeverij) met teksten van de Britse kunsthistorica Charlotte Mullins gepresenteerd.

*Istanbul
Bosporus.*

**'BEWEGINGS-
VRIJHEID VOOR
VROUWEN
IS NOG NIET
VANZELFSPREKEND'**